

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „3.—“ „4.50“
za četrt leta „1.50“ „2.25“
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov.,
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročilnice se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Oglaš in oznanila se računajo po vrstici v petiti; za naslove z vrsticami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
Poslana, javna zahvala, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo v ulici Carintia 28. Odpriete reklamacije o prosti poštini.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je moč.“

Odgovor.

Prosimo te, dobrohotni čitatelj, vzemi še enkrat v roke 62. številko našega lista z dne 5. avgusta t. l., prečitaj nje uvodni članek prav pozorno in trezno, položi roko na srce, potem pa sodi: je-li uvodni članek „Kam pridemo?“ res pisan na zvit in nesramen način? Ako res sodiš trezno, se tvoje sodbe nikakor ne bojimo, ker vemo, da mora biti taka, da nam bode služila v popolno zadoščenje za nezasluženo dvojno krivico, koja nam je „Slovenec“ vnovič prouzročil.

Dvojno krivico, smo rekli. Prva krivica bi bila ta, da „Slovenec“ označuje rečeni naš članek kot zvit in nesramen, člankarja pa kot perfidnega lažnjivca; druga krivica bi bila ta, da konstatuje, da dotični članek ni bil skovan v uredništvu „Edinosti“.

Odgovoriti nam je najprvo na to poslednje očitjanje. Da je „Slovenec“ člankar rekel, da to slutiti, bi mu človek še odpustil ali konstatovati je možno le taka dejstva, koja so nam pozitivno znana. More-li kdo pozitivno vedeti, kdo je pisal ta ali oni članek v „Edinosti“? Gotovo ne! Zato pa tudi gospoda pri „Slovenec“ tega ne morejo vedeti in zato nam je do čela nedoumno, kakim pravom ta gospoda konstatujejo, da ta in ta članek „ni skovan v uredništvu Edinosti“. Sicer pa je že navada, da se gleda naših spisov, najprvo pouprašuje: kdo je pisal?

Treba je, da o tem enkrat spregovorimo jasno besedo. „Slovenec“ gospodi je menda znano, da so nekateri gospodje, ki imajo upliv pri „Edinosti“, osebno v prijateljskih odnosih z nekaterimi iz tabora takozvane „napredne“ stranke ljubljanske. To je tudi res. Ali uprašamo te, razsodni čitatelj: je-li to greh?

Je-li greh, ako živim v prijateljstvu

z ljudmi, koji mi niso nikoli nič žalega storili? Ako pa živim s komurkoli v prijateljskih odnosih, sem-li radi tega nje-gov sluga, ali ob političnih uprašanjih njega — oprostite! — podrepica? V Ljubljani je pač navada, da sta s politična protivnika zajedno tudi neizprosno osebna nasprotnika. To pa nikakor ni prav, kajti: da bi mej seboj uljudno občevali — kakor se omikanim ljudem spodobi — ugla-dilo bi se marsikaj tudi na političnem polju in ne bi se mej seboj pobijali z meči in — cepci radi — oslove sence, kakor so to šestokrat dogaja. Vedite torej, da mi ne dobivamo iz Ljubljane niti pisanih člankov, niti in-spiracij, ampak, kar pošljemo v svet, vzraslo je na našem zelniku. Ali pa menite, da nimamo nikake razsodnosti in da nam nedostaje lastne samostalne sodbe? Tako žaliti nas vendar ne boste hoteli! Bog je naša priča, da nam — pišočim o dogodkih v javnem življenju našem — nikdar ni bilo do oseb, ampak da nam gre vedno le za stvar. Opušitate vendar enkrat, gospoda pri „Slovenec“, povsem napačno misel, kakor bi mi dobivali direktivo od kogar-si-bodi iz Ljubljane! To bode le vaša korist, ako se iznebite te napačne misli, kajti sodili boste potem veliko ob-jeektivneje in — pravičnejše. S tem nočemo reči, da ne bi smeli pobijati naših nazo-rov, ali povedati vam moramo, da je skrajni čas, da prenehate tirati vsako za-devo na tvorilne osebnosti.

Tako je tudi s člankom „Kam pri-demo?“ Pisal se je v našem ured-ništvu in iz lastne inicijative. In ako je res perfiden, zvit in nesramen, zapisati moramo vse „perfidnosti“ in „laž-njivca“ izključljivo le na naš račun.

Preidimo k drugemu očitjanju. Je-li večkrat omenjeni naš članek res pisan „na zvit in nesramen način“? Ne, pisan je jasno, odkritosrečno in dostojno, kakor mu je tudi tendencija povsem jasna. Pre-

čitajte, prosimo Vas, še enkrat ves članek in uverite se, da ni v njem ni jedne žaljive besede. Mi ne zamerimo — ti ljubi Bog, vsi ljudje niso bili nikoli jedne in iste misli — nikomur, ako nam očita, da imamo krive nazore, da so premise, na kojih stojijo trditve naše, napačne — ali nesramnosti si ne damo očitati. Izjave naše nam narekava pristno naše prepričanje; odgovarjajte nam tudi vi po svojem prepričanju! Ako storite tako, stali si bodeči nasproti prepričanje proti pre-pričanju in pogovori naši ne bodo tako grozno odijozni kakor so sedaj.

Prosil bi vas tudi, da ne zavijate. Kje in kedaj smo mi rekli, da je gospod Pirc isti, na kojega more biti ponosna vsa Kranjska? Rekli smo pa, da more biti vsa Kranjska ponosna na svojo kme-tijsko družbo. Od kdaj je g. Pirc kme-tijska družba? Takó tudi nismo nikdar trdili, da je kmetijska družba za to v ne-varnosti, ker „Slovenec“ g. Pirca ne pri-voščí sedeža v deželnem zboru in dežel-nem odboru. Kakó smo pisali? Čujte! „Ker nam je čisto vse jedno, sedi-li v de-želnem zboru kranjskem veleč. g. Mesar ali g. Pirc, ne bi imeli povoda baviti se s to zadevo...“ In potem: „Pobi-jajte njega kandidature — v to imate nedotakljivo pravico — kolikor vam drago, nastopite primerno pot, ako menite da zlorablja svoje uradno stališče — ali zavod sam, ta prekoristen zavod, pustite pri miru!“

Taka pisava da bi bila „perfidna“, „zvita“, „lažnjiva“ in „nesramna“? Po teh mali besedah lahko vsakdo pogodi, da nam je osoba Pirčeva toliko kot lanski sneg in da nam je le za zavod, kojega niti primerno nadomestiti ne bi mogla ni „konservativna“, ni „napredna“ stranka. Kdo bi trpel na tem? Vsa dežela, vsi kmetovalci! (In govoriti v imenu kranj-skih kmetovalcev imamo tudi mi pravico,

kajti skoro polovica naših naročnikov so — Kranjci!) Rušiti ta zavod, značilo bi opravljati herostratsko delo. Hvalili smo kmetijsko družbo kranjsko, ker v re-snici hvalo zasluži, nikakor pa ne Pirčevi kandidaturi na ljubo. Hvala naša oprta je bila na izjave mnogih kmetoval-cev — in ti so nam v tem pogledu me-rodavni.

Da zaključimo: ako smo se doteknili zadeve te, nam je bila le usoda kmetij-ske družbe pri srcu; zaradi uprašanja pa, kdo bode zastopal v deželnem zboru kmečke občine gorenjske, si nikakor ne belimo las. Vsaj imamo družih skrbi dovelj!

V pomoč slovenščini
v cerkvah tržaških.

Z dežele, 6. avg. 1891.

Gospod urednik! Pred vsem moramo Vam izreči presrečno zahvalo in prisna-nje, da ste se tako krepko potegnili — za ubogo čisto — slovenščino, koja tako trdovratno preganjajo sovragi naši. Vedite, da se celó priprosto ljudstvo strinja z Vami in da obsoja, pa še kako obsoja, vse one, ki kratijo pravice našem jeziku kjersibodi — posebej in posebno še one, ki sapirajo vrata cerkveni slovenščini — oni slovenščini, katere prednici sta bila pridobila sv. brata Ciril in Metod popolno gospodstvo v hišah božjih.

Dovolj razlogov je navedla vrla „E-di-nost“ proti ukrepu visokočas. škofijskega ordinarijata Tržaškega, da s 1. oktobrom t. l. preneha vsak ostanek službe božje v slovenskem jeziku v prvostolnici cerkvi v Trstu. V tem obziru ne bi imeli prav nič dodati, pač pa podpišemo vse z obema rokama. Sicer pričakuje vsak zaveden Slo-venec, da ne ostane pri sklepu, ampak da se bode od kompetentne strani storilo po-

bil je pa tudi šaljiv in kratkočasen. Pri Črnetu ob cesti je gostaval. Včasih po letu je dregnil gospodarju kakšno delo in nekaj goldinarjev mu je navrgel še vsako leto o sv. Mihelu, pa je imel stanovanje leto za letom. Tudi jedel je največkrat s Črnetovo družino. Kadar je hodil okoli sosedov in znancev, uporabljal je staro-slovensko gostoljubnost in prisedel v vsaki hiši, kjer je videl, da jedó. Vendar ni bil nikomur nadležen. Izmej vseh manjših in večjih opravil mu je bilo pač godčevanje najljubše. Za to je živel, na to je vedno mislil, tega se je veselil včasih tudi že pol leta naprej. Sploh je pa vedel že nekaj mesecev naprej za vsako ženitovanje. Hvalil se je celo, da pozna razmere mej vsami mladeniči in dekleti v okolici. Slišal je, da so se tudi Točkovi začeli pripravljati, da Šimon oženijo. Kaj pa hočejo neki? Stari je že tako, tako, četudi misli, da je še silno trden. Starost je kakor kaplja na veji. Šimon sicer ni, da bi rekel, baš napačen mladenič. Z noge res neko-liko opleta, a kaj to. Prebotova dekleta so oni dan celo govorila, da je zelo lahko-veren in morda tudi nekoliko bolj na de-belo plat. Kodretu je pa dobro znano, da Šimon zahaja včasih k Srebotu, četudi nima nujnih opravkov. (Dalje prih.)

PODLISTEK.

Kako si je Kodre pomagal.

Slika; napisal Ivo Trošt.

I.

Tiše petje je zdavnaj utihnilo. Orme-nelo listje odpada. Ljudje spravljajo poljske pridelke kot mravlje marljivo pod streho, da bo po zimi kaj utakniti pod zob. Kdor je že dovršil zalogo za simo, hiti nabirati stelje za goved in drv, da se bode ob mrzlih zimskih dneh lahko stisnil h gorki peči. Po zimi, pravijo, še živali raje trpe glad kot mraz, kam-li človek? Tudi stari Toček je pometal davi v se nekaj žganjcev, vrgel bukov jopič preko rame, sekiro na ramo, zažgal tobak in jo mahnil s sinom Šimonom čez Strelce po nekaj drv. Šimon je že preživel svojo vojaško dobo, vojak pa ni bil. Rekli so mu baje, da z jedno ного švedra ali opleta. Junak pa je junak, naš Šimon. Sam njegov oče trdi, da v ti dobi niti on, ki je še sedaj za dva slaba, ni bil tako junašk. Rad ima svojega jedinega sina. Saj mu bode jed na podpora na stara leta. Do sedaj je pač malokdaj mislil, koliko je že star, ker ni čutil do oni dan nikake pre-membe na sebi. Oni dan ga je začelo nekaj prijemat in bosti na desni strani.

Vender je še trden, četudi je od njegovega rojstva do letos košata tepka pred rojstno hišo gotovo več kot šestdesetkrat že cve-telo in sad obrodila.

Točkova hiša v Hrušici je na samoti. Sploh se vidi, da ljudje, ki so od tod kedaj selili, niso posebno marali za družbo svojih vrstnikov. Gotovo so se držali iz-reka: dlje kot sem od sosedu, bolj bo polna skleda. Ob cesti čez Hrušico v Lo-gatec je več hiš, nekatere so tudi od ceste bolj strani. Najbližji sosed je tem samo-tarjem gozd, in vender je tudi mej njimi več skupnosti kot bi morda še zdaj misli-l. Točkova domačija je od ceste nekaj stre-ljajev. Mej sadnim drevjem se črni z mahom obrasla slamnata streha. Oken ima več, a smelo trdimo, da je imelo vsako posebnega mojstra: dve nijati jednaki. Nad nizkimi vrati pokazal je nekega dne Šimon svojo pisalno umetnost in s kolo-mazom naslikal hišno štev. 7. Sploh pa je domovanje čedno. Okolu hiše je Točkovo polje: precejšen kos travnikov, njiv, paš-nikov in gozda, ki je skoro še netaknjen. Gospodar raje svoje varuje in hodi po drva za kurjavo naprej tja gori v graščin-ski gozd.

Mrzlo jutro je danes, ko stopata Toč-kova v hrib napravljat kuriva za zimo.

Solnce je sicer že davno na nebu, a top-lote ni nikake. Burja vrši po gozdnih vrhovih. V rjavi svoj jesenski plašč za-vita narava nima v sebi več pravega živ-ljenja. Zajček dolgoušnik prikaže prav beječe iz bližnje goščave. Strahoma se ozira in muli travo. Vsek trenutek po-gleda oprezno na okoli, da lini nevarnosti. Kar počí puška. Zajček ni bil zadosti pazljiv. Izza bližnjega grma je prežal nanj Matija Kodre. Črnetov gost. Kar ni prav pomiril, oskubil je strel dolgoušniku le nekaj dlak, gospodar njih je pa hitel, kolikor so ga noge mogle nositi, da spravi svojega rojstva kosti v varnejše zavetje. Kodre je tatinski lovec. Izstreljivši vrgel je puško v bukovo duplino ter jel, kakor da se ni nič zgodilo, nabirati suhih drv. Strel pa je preplašil naša znanca na bližnjem ko-lovozu. Oba sta strahoma zvrpila. Kodre prikaže svojo razmršeno glavo iz grmovja in se dela silno razburjenega.

„Kedo je pa streljal? Oh, oh, človek ni noben trenutek varen, da ga loveci ne ubijejo“ hitel je prekanjenec.

Točkova sta ga pa dobro poznala. Slavel je Kodre kot najveljavnejši godec na svojo harmoniko, katero je podedoval po svojem strijcu tam nekje na Pivki, kjer ta umetnost še sedaj cvete. Poleg tega

trebne korake, da ostane pri sv. Justu tudi po 1. oktobru tako, kakor je doslej.

Ako pa bi kljub jasnim razlogom vendar kazalo, da se slovenščina hoče izbaciti iz cerkve sv. Justa, tedaj morajo slovenske občine v tržaški, goriški in ljubljanski škofiji stopiti na noge, da se slovenščini ne bode delala krivica celo v cerkvi, tam kjer bi morala vladati pravica — in le edina pravica.

V Trstu prebiva na tisoče Slovencev, ki imajo domovinsko svojo pravico po občinah v navedenih škofijah: posebno s Krasa, Goriškega, Kranjskega in iz Istre. Občine v teh pokrajinah imajo sedaj nositi pretežka bremena, katera jim nalagajo občinarji, bivajoči v Trstu.

Bolnišnica tržaška je ono brezno, kamor se zgublajo tisočaki slovenskih občin. Gotovo nam bode priznal vsakdo, ako trdimo, da popačenost prebivalstva tržaškega prouzučuje velik del onih stroškov, da se naše ljudstvo v Trstu pači v moralnem in za tem v telesnem obziru. Pomanjkanje pouka in vzgoje je temu glavni vzrok.

Slovenci v Trstu — posebno priprosto ljudstvo — zapuščeno je od vseh — in sedaj naj bi jih zapustila še cerkev! Slovenskih starišev otroci morajo biti brez pouka, ali vsaj brez pouka v materinskem jeziku. Pouk v šolah s tujim učnim jezikom je na vsak način neuspešen; kaj pa še le vzgoja? Dobro vzgoje si brez materinskega jezika skoro misliti ne moremo. Kak vseh naj ima poučevanje krščanskega nauka v tujem jeziku, ako je še materin jezik le slaba posoda, v kateri naj se podajajo svete resnice in pravila krščanskega nauka z ozirom na življenje?

Otroci slovenski so zapuščene sirote; take so tudi njih roditelji. Kje naj poslušajo nauke vzvišene resnice, ako se jim duri tržaških cerkv pred nosom zapirajo?

Človeška narava, že sama prej na slabšo, kakor na boljše nagnena; slaba tovaršija, koje v Trstu posebno ne manjka, in konečno še nedostanost pouka v cerkvi — vse to je gotovo dovolj močno, da pripravi ljudstvo naše na najslabšo pot — na pot brezvere in nenravnega življenja.

Bolj kakor se bode zapirala vrata slovenščini in s tem slovenskemu ljudstvu v cerkve tržaške — bolj na široko se bodo odpirala vrata tržaške bolnišnice — istemu slovenskemu ljudstvu — na račun — in kako slan račun — ubogih slovenskih občin po deželi! Rekli smo: slovenskemu ljudstvu v Trstu. Da bi res bilo in ostalo slovensko isto ljudstvo, ki ima in bode imelo domovinsko pravico po slovenskih občinah na deželi! Ali temu že ni, a še manje bode v prihodnje tako. Slovensko ljudstvo v Trstu padlo je do zdaj v velikem številu v nenasiitljivo žrelo italijanstva; a odslej, ko niti v cerkvi ne bode slišalo slovenske besede, pojde hitreje.

Kaj porečete k vsemu temu ve slovenske občine? Bodete-li k temu molčale in s tem potrjevale, ko se vam koplje grob, v kateri se pogrezne blagostanje vaše, žulji vaši, visoke doklade vaše?

Gotovi smo, da že sedaj težko prenašajo slovenske občine po deželi butaro bolnišnih stroškov, provzročenih po svojih občinarjih, bivajočih v Trstu. In kaj še-le bode v prihodnosti!

Še ena okoliščina. Po opravih zahaja v Trst mnogo slovenskega ljudstva od blizu in daleč. Opravki provzročujejo, da je mnogo ljudstva slovenskega tudi ob nedeljah in praznikih v Trstu. Kako zamore to ljudstvo slovensko zadoščati svojim krščanskim dolžnostim, ako nima prilike poslušati slovenske pridige?

Z ozirom na vse to menimo, da je dolžnost slovenskih občin potegniti se za slovanščino v Trstu posebno v cerkvah. Vi gospodje župani, storite svojo sveto dolžnost! Vi starešine ganite se, sklenite v starešinstvenih sejah prošnjo, oziroma protest, da

slovenščina ostane pri svojih starih pravicah, da se jej iste ne smejo kratiti v cerkvah tržaških!

Svojesklepe pošiljajte pred škofjskemu ordinarijatu v Trst in upanje gojimo, da bode pomagano. Na tak način zbijala bi slovenskih občin starešinstva in županstva klin mestnega magistrata Tržaškega — s klinom.

Ako bi to sredstvo ne pomagalo — a trdno upamo da bode — imamo že drugo pripravljeno, ki bode pač gotovo pomaglo; a do skrajnega sredstva nočemo seči, dokler ni skrajne sile.

Slovenske občine, ki imate svoje domačine v Trstu, na noge! — k.

(Dostavek uredništva. Priobčujemo ta, z dežele došli članek, ne da bi se hoteli identifikovati z vso njega vsebino. V prihodnji številki, ko bomo odgovarjali ljubljanskega „Slovenca“ tržaškemu dopisniku, spregovorimo obširneje ob tej zadevi.)

Nemška propaganda in Avstro-Ogerska.

(Konec).

Po sijajni zmagi Mladočehov povodom zadnjih volitev, pri katerih so priborili 36 mandatov, dočim so jih popred le 8 imeli, jel se je grof Taaffe polagoma približevati nemškimi liberalcem, koji so sredstvo par excellence germanizujuće politike Avstro-Ogerske. Ni hotel sicer siloma dovršiti tega preobrata, a nastojal je, kako bi — ne da bi pri tem vzbujal Slovane — polagoma in na umeten način pripravil svet za bodoče dogodke in da bi mogel reči: „Slovani so sami krivi, ako smo prisiljeni obrniti se do levece.“

Da pa vsaj navidezno pokaže prijaznost do Slovanov, pomagal je osnovati novi Hohenwartov klub, takimenovani „klub konservativcev.“ Zakaj pa je bilo nekim činiteljem do tega, da se osnuje ta klub? Samo zato, da prepredijo, da ne bi Mladočehi in Jugoslovani vatopili v jeden sam skupen klub, koji bi mogel tirati silno opozicijo, bodisi, da se udeleži obravnavanj v parlamentu, ali pa da zapusti parlament. Klub konservativcev naperjen je torej proti temu, da se Slovani ne ojačijo; sajedno pa naj bi služil v dozdrevni dokaz, da grof Taaffe nikakor ne nameruje vladati brez sodelovanja Slovanov.

Poljake, ki so v parlamentu pokorno sredstvo ministerskega predsednika, je že smatrali kot zaveznike Nemcev, in vlada je uverjena, da jej bode mogoče izvršiti svoj famozni „ekonomski program“, kojemu pa služi v podlago program nemške levece.

Da pa vlada more izvršiti tak program, dala je povod misli: da se politične, verske in narodne zadeve postavijo v zadnjo vrsto. Je-li mogoče si misliti čudnejšo zahtevo? Vlada hoče osredotočiti svoje delovanje v programu, strogo gospodarskem, dočim Slovani uprav sedaj željno pričakujejo od kompetentnih činiteljev, da se vzmemo v poštev njih (Slovanov) pravne zahteve; vlada se noče baviti s političnimi in narodnimi zahtevami, koje pa so vitalne znamenitosti za Slovane te države! Mej tem pa vlada terjja — kakor da je govor o najjednostavnejši in najnaravnejši stvari — da se izvrši nemško-češka sprava, koja ugaja Nemcem in germanizujućim politikim ter oškodava in zapostavlja Čehe. Kjer gre za koristi Nemcev, kakor n. pr. na Češkem, ne zahtevajo, da bi se izključile narodne zahteve; pač pa zahtevajo tako tam, kjer Nemci ali drugi vladajoči elementi pritiskajo Slovane.

In a tako krivično politiko hočejo pomiriti narode avstrijske ter pospeševati interese države!

Grofu Taaffeju ne preostaja družega nego da se otrese vseh obziror, ter da uvede čisto novo dobo s programom povsem protislovenskim in germanizatornim.

Slovani pa naj se ne zibljejo v iluzijah gledé na znane mamljive aparate spravljivosti, gledajo naj, da zasnujejo, — prepustivši Poljake žalostni njih usodi — sposobno in energično politiko ter goje naj uzajemnost slovenske stvari v Avstriji. Boj bode jako oster, konča pa se z zmago prava in pravice, kajti vojevalo se bode žilavo in vstrajno.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna VI. velika skupščina.

(Dalje.)

Če pa imamo zdaj v duhu pred očmi vse to mlado krđelo več kot 500 otrok, sme vodstvo danes pač po pravici vprašati: Je-li to vredno truda i znoja slovenskih rodoljubov? (Da!) Ali bi bilo prav v interesu slovenske stvari, da nimamo teh zavodov? (Gotovo ne!) Mislimo, da največji slovenski pesimist mora pred to čredo obstati ter reči: Da, otroci moji, vi ne smete biti svoji slovenski materi zgubljeni! — (Splošno odobravanje.) Da, na ta mladi naraščaj je naša družba ponosna; tu, glejte, slavna gospoda, je pravi pravcati slovenski misijon, ker tu gre za našo deco, ki jo vabijo drugam, ne iz krščanske ljubezni — kakor mi v svoje zavode — nego iz sebičnosti želeč iz njih eplesti nam bič, ki bi v bodočnosti šibal narodno mater; tu gospoda, gre za vereknarodno stvar, čije vzvišeni čut se mora zasadiť že v nežna sprejemljiva srčica. . . „Tu imate torej — poslužiti se smem doslovnih besed tržaškega poročila — dragi rodoljubi, radodarni Slovenci in Slovenke, obresti za vašo denarno podporo, katero pokladate na narodni žrtvenik, in vse to v korist slovenski mladini, katera bi brez vas bila gotovo izgubljena.“ (Živahno odobravanje!) Qui potest capere, capiat! — Umeva naj, kdor more in ima še dobro voljo.

B) Govoreč o družbinah zavodih ne smemo zamolčati uprav krščanske trudoljubivosti našega narodnega ženstva, (živelo!) ki se je zbralo v posebnih podružnicah v Trstu, Gorici, Ilirski Bistrici, in nedavno tudi v Ljubljani; in plemenito podpira družbine smotre. Podružnici v Gorici in Trstu sta kot narodni ognjišči, okrog katerih se zbira osirotela mladež. Kakor gospodinja, kakor mati svoji deci uroče kruha ter jo teši, dako dela to zlatá vredno ženstvo ob obalih jadranskega morja. Častita imena teh stražark ob zahodnji meji čitate itak pri slavnih načelnistvih imenovanih podružnic. Pri vseh prej omenjenih slavnostih — nekatere besede in božičnice so zasnovala uprav ženske podružnice — pri katerih so bile oveseljene po lepem napredku družbinih šolarjev, razveselile so tudi one nežno mladež z lepimi in koristnimi darili. Tako so v Gorici razdelile že 300 kosov razne obleke; jednako i v Trstu oblačil ter jestvin. Ko vodstvo beleži take čine, je tega menenja: Č. dame slovenske! le stopite mej otročiče, darujte jim po svojih razmerah . . . pridobile bote s tem cerkvi, narodu in državi ne le otrok, nego i njih rodbine — a ve si bote splele tudi nevenljivo krono, katero obeta sv. vera, in On, ki je rekel: „Pustite otročiče k meni priti“, Vas bo s svojo božjo roko blagoslovil, da bote presrečne že tu v krogu svojih rodbin.

Vsi vemo, da so podružnice življenjska moč celi družbi, vendar se lahko izvanredno kaj zanjo stori o veselih ter o žalostnih dogodkih. V tem obziru sta vzgladno delovali tržaški podružnici. Ondi so prvi vpeljali navado, da mesto vencev dragim pokojnikom darujejo primerno svoto v svrhe družbe sv. Cirila in Metoda. Tako n. pr. so povodom smrti Jelice Polićeve rodoljubi darovali blizo sto goldinarjev. Tudi vodstvo toplo priporoča to povod v posnemo, ker taka miločina duši rajnega več koristi, nego venec, ki hitro zvone.

(Res je!) Istotako je storilo slavno bralno društvo v Gorjah povodom smrti deželnega glavarja kranjskega dr. Jos. Poklukarja, kakor tudi slavno akademiško društvo „Slovenija“ ob smrti viteza dr. Miklošiča. Poleg žaljujočih spomnile so se naše blagajne tudi radujoče se družbe: mej temi imenujemo vesele družbe v Kamenj Gorici, v Podnartu, Brežicah, pri Bubenčku, v Litiji, v Šoštanju, povodom shoda slovenskih i hrvatskih poslancev v Ljubljani, trije koroški Prosekarji ob prijateljskem snidenji, ob Sokolovi zabavi Anton Obreza, gospica Josipina Podkrajšek in Ivanka Pavšek, Leopold Batič kot predsednik Slovenije pri komersu v čast slovenskim državnim poslancem, o. Alfonz Svet povodom Sovičeve sedemdesetletnice. Oton Pelan poklonil je naši družbi v imenu bivšega pevskega zbora Čitalnice ljubljanske obveznico sto gold. — A tudi posamniki tekmujejo v darovih za društvene namene. Trije neimenovani rodoljubi v Trstu so jej naklonili 187 gold. Pokrovitelj Ivan Plantan, dr. Fran Celestin, Ivan Nep. Resman (za štiri otroške vrtove) in njegova gospa soproga Pavlina z večjimi vsotami. Poslovodja Fran Ban je po inzeratih naklonil družbi 211 gld. 20 kr. Lavoslav Apat pokril je vse ustanovne stroške podružnične. Zagorski Sokol, gospi Milačeva in Dimnikova imati zasluge ob nabiranji pokroviteljnine. Vrtnarica Irma Fabijani je za božičnico nabrala čez 100 gold. darov mej rodoljubi tržaškimi i rojanskimi.

Akademiška mladež v Gradcu in na Dunaji je opetovano svoje simpatije do družbe spričala z lepimi darovi. Ob godu sv. Cirila in Metoda poslal je iz Novega Mesta Fr. Jagodič mej prijatelji nabrano večjo svoto. Tržaški moški in ženski načelnistvi razglasili sta oklic v „Edinosti“ do vseh slovenskih rojakov, naj blagovolé za god sv. slovenskih blagovestnikov povzgledu češkega „svetovačlavskega daru“ položiti na domovinski altar „Cirila-Metodijski dar“, kateri tudi vodstvo prav toplo priporoča. Vseled tega so družbi dospele že lepe vsote.

Da pa se je dosegel tak uspeh, zahvaliti nam je osobito slovensko časopisje v Trstu, Gorici, Celovcu, Mariboru, Celju, Novem Mestu in Ljubljani, časništvo, ki je za družbo tako bodrilno pisalo, v prvi vrsti pa naša dnevnikar, ki sta družbine zadeve drage volje in vselej brezplačno vsprejemala ter je nosila mej slovenski svet. Istotako izrekamo zahvalo vsem podružnicam proseč jih vstrajnosti pri započetem delovanju.

6. Gledé na vse to sme danes vodstvo, polagajoč račun pred Vas, č. skupščinarji, samosvestno i ponosno povdarjati: naša družba napreduje, ker v sebi spaja vse sloje našega naroda, napreduje gledé podružnic ter njih doneškov, gledé podpirane mladeži. Napredovala bo, če bomo imeli vsi pred očmi vzvišeni smoter: slovensko šolstvo na podlagi katoliške vere in materinega jezika, ako jo bomo vodili v onem duhu, ki je zgradil slavno družbo sv. Mohara, čije številno družbenikov nam Bog daj doseči. (Bog daj!)

Zato delujmo vsi jednodušno, vsak po svojem stanu in poklicu za srečnejšo bodočnost svojega rodu, katera pa je odvisna od dobre šole, od prav vzgojene mladine. Dosegli bomo več s krščansko ljubeznijo, nego z malenkostnimi medsebojnimi pikanji in oponašanji, ki vso zaupnost i vse sporazumljenje duše. (Istina, dobro!) Slušajmo raji vsi prijatelja Slovanov, papeža Leona, ki v zadnji svoji okrožnici dne 17. maja 1891. vesoljnemu svetu govori: „Blagora nam je vzlasti pričakovati, ako . . . se razvije ona krščanska ljubezen, ki je vedno pripravljena samo sebe darovati za blagor bližnjega in je najblagoslovnije sredstvo proti strupenemu napuhu in sebičnosti sedanjega sveta; katere božjo podobo je narisal sv. apostol Pavel z besedami: Ljubezen je potrpežljiva, ne išče svojega; vse pretrpi, vse prenese.“

Ta klic vrhovnega pastirja zapamtimo si osobito mi družbeniki sv. Cirila in Metoda, kajti uprav na ta način, z nesebično ljubeznijo sta pred tisočletjem delovala naša sv. apostola za blagor slovanskih rodov. Jedino le duh Ciril-Metodov popelje nas borne Slovence, proti katerim se ob vsej periferiji zbirajo gromonosni oblaki, napovedujoči nevarni vihar, ob katerem naj gleda krmar, da reši svoj čolnič, popelje do konečne zmage v borbi za pravično šolstvo. (Res je!)

Čujmo, bodimo pozorni na vse strani, da se čem prej uresniči tudi druga vrstica besed pesnikovih:

„Zatrli niso spečih,

Ne bodo nas bedeli!“

Politični pregled.

Notranje dežele.

Aleksander, kralj srbski, došel je na Dunaj dne 10. t. m. ob 10. uri zvečer. V njega spremstvu sta regent Ristić in ministerstva predsednik Pašić. Ker je došel na Dunaj incognito, pričakovalo ga je na kolodvoru le nekoliko službenih oseb. Kralj se je nastanil v cesarski palači. Pred kolodvorom pričakovalo je mnogo ljudij, koji so mladega kralja pozdravljali se živo in hoch-klici. Od tod odide v Ischl, da obiše našega cesarja. — Včeraj je došel mladi kralj v Ischl, kjer ga je Njeg. Veličanstvo, naš vladar, na kolodvoru pričakovalo.

Sekcijski načelnik v justičnem ministerstvu, tajni svetnik Giuliani, šel je v pokoj; na njega mesto pride dvorni svetnik Spens-Boden. — Giuliani imenovan je dosmrtnim članom gospodske zbornice.

V proslavo tisočletnice obstoja ogerske države namerava ogerska vlada v letu 1895. v Budimpešti prirediti deželno razstavo. — Povedali smo že, da ogerska opozicija triumfuje, kajti pokopala je se železno svojo vstrajnostjo postavni načrt o preustroju uprave. Priredili so posebno slavje v proslavo zmage svoje. Pri tej priliki rekel je poslanec Ugron, da treba tepenega sovražnika še nadalje preganjati. Vlada mora poizvesti posledice svojega poraza; to je, po domače rečeno, da mora odstopiti!

Vnanje države.

Dne 9. t. m. odpeljal se je Aleksander, kralj Srbski, iz Petrograda. Do kolodvora spremili so ga car in veliki knezi. Car je podelil odlikovanja Ristiću in Pašiću.

Po nekaterih krajih Rusije je letos slaba letina za žito. Vслед tega se je razširila vest, da ruska vlada prepove izvažati žito. Temu pa ni tako; skrbeli so le, da se najprvo preskrbe prizadeti kraji in zato se le omeji izvoz žita.

V armado srbsko uveli so nov strelni prah.

V Parizu pričakujejo ruskega velikega kneza Aleksija. Njega prihod bil je določen za 10. dan t. m. Osojbe ruskega poslanstva in mnogobrojno obištevajo pričakovalo ga je na kolodvoru. A veliki knez ni došel. Nekateri menijo, da je knezu namen potovati incognito, drugi pa zopet pravijo, da se je hotel izogniti demonstracijam. Dne 11. t. m. pa je došel veliki knez. Sopotniki vsklikali so: Živel car! Živela Rusija!

Različne vesti.

† Luka Robič. Dne 8. t. m. umrl je v Ljubljani gospod Luka Robič, c. k. višji davčni nadzornik, bivši deželni poslanec, večletni odbornik in blagajnik „Matiče Slovenske“ in član mnogih narodnih društev. Pokojnik služboval je v Postojini v onih časih, ko je nas Slovenci tlačala trda pest nemških „usavovercev“

in ko je bila prva zapoved vsakemu uradniku: bōdi sovražnik rodu slovenskemu. Pokojnik se ni klanjal tej zapovedi — zato pa: slava njegovemu spominu!

Vinogradniki pozor! Gledé na poziv finančne oblasti, da vinogradniki tržaške okolice, imejoči svojo posestva v notranjem nove užitinske črte, prijavijo, ali in koliko mošta bodo pridelali, smo poizvedovali na dotičnem mestu. Obrok za prijave sicer preteče s 15. t. m.; zadošča pa tudi, ako se predlože do konca t. m. Nekolekovane prijave je doposlali vodstvu carinarskega urada (dogana) in sicer po naslednjem vzorcu:

„Podpisani poseduje v katastralni občini parcele vinskih trt in bode iz grozdja, tu pridelanega, napravil v užitinski liniji vina in sicer v hiši št. ulica kjer se v prizemlju te hiše nahaja moj hram.

Zajedno prosi, da pride na lice mesta komisija, s kojo bi se pogodil glede obdajenja letošnjega pridelka.“

Datum

Podpis in naslov

(ulica in h. št.)

Pozneje dojde na lice mesta uradna komisija, s kojo se bode mogel vsak vinogradnik pogajati. Ljudstvo naše naj se nikar ne vzburja, kajti na dotičnem mestu so nam zatrdili, da se bode v vsakem pogledu obzirno postopalo.

Likvidacija firme Morpurgo & Parente. V današnjih tržaških listih čitamo naslednjo za trgovski svet senzacionalno vest: Nek uradnik tržaške firme Morpurgo & Parente tiral je na račun te firme velikanske, a nesrečne spekulacije z blagom, da je prišla uvesti likvidacijo. Bratje Rothschild v Parizu imajo tirjati — ne gledé na njihovo komanditno ulogo — 1¼ milijona. Te svote pa ne bodo tirjali, dokler niso plačani drugi upniki. Bratje Rothschild dovoli celó nadaljnjih denarnih sredstev, da se likvidacija olajša.

Znamenite besede. Nebrojne so tožbe, da se avstrijski Slovani ne moremo združiti za skupen program. Temu največja ovira je ta, da se Čehi in Poljaki ogrevajo za deželne avtonomije, dočim nam Slovencem more ugajati le narodna avtonomija. Ob tem uprašanji spregovoril je česki poslanec dr. Kramář v poročilu svojim volilcem jako znamenite besede, koje so nas do srca vzradostile. Rekel je mej drugim: Za državno pravo, kakoršno so Staročehi postavili v fundamentalne članke, ne pridobimo nikdar n. pr. Slovencev, kajti ti-le prebivajo raztrešeni po raznih deželah in sicer v absolutni manjšini; Slovincem bi državno pravo hasnilo le na Kranjskem, sicer pa nikjer, osobito pa ne na Stajerskem in Koroškem. Ako torej prepuštimo slovenske dežele Slovincem, potem ne bi jim trebalo bati se našega državnega prava, kajti vedeli bi, da jim ne moreta škodovati naše državno pravo in naš državno-pravni program.

Lahonska predrznost. Piše se nam: V nedeljo bilo je pod Skednjo kakih 300 članov znanega društva „Ginnastica“. Nekoliko slovenskih radovednežev šlo je tudi tja, da vidijo vso komedijo. Za red skrbeli so ognjegasci. Približa se nek Slovenec ter poupraša nekega ognjegasca, ali ne razume nič slovenski? Ta se mu zareži: non capiso quella lingua ščava. Tako tudi drugi ognjegasec. Potem primeta ta dva junaka našega Slovence, da bi ga odvedla — v zapor. Nastane šum. Ljudstvo, videče kaj se godi, postavilo se je odločno po robu. Prišel je blizu tudi organ javne policije. Ta se je takoj prepričal, na kateri strani je resnica in je zaukazal, da izpustita našega moža. Ta dva ognjegasca bila sta toli drzna, da sta zahtevala da moramo govoriti vsi italijanski; pozneje sem pa izvedel, da sta ona dva sama — tudi Slovence. Slavnosti same vam ne bode opisoval natančno: bila je taka, ka-

koršne so pri naši „Ginnastici“ v navadi. Kamor-koli si se obrnil, si videl bele, rdeče in zelene barve. Celo rakete značile so demonstracijo: prva, ki je počila v zraku, bila je bela, druga rdeča, tretja zelena. Seveda so take rakete vzbujale silno navdušenje mej temi lahonskimi junaki. Po morju so se zibale ladice, v kojih so prepevali; na suhem pa jim je odmevalo: noi siamo Italiani. . . . Bilo je pa raznih taci demonstracij. Značilno je to, da jim ni ugajala c. kr. policija, ampak naročili so si ognjegase, da jim vzdržujejo „red“. So že vedeli, da jim bodo ti najboljše stregli. J—č.

Iz spodnje okolice se nam piše: Naši otroci, obiskujoči nek italijanski otroški vrt, se ne nahajajo menda pod uzornim vodstvom. Čuje se, da ostajajo ti otroci od poludne, ko se konča šolski pouk, do pričetka popoldanskega pouka, brez nobenega nadzorstva. Mi nismo o tem dovoljno obveščeni, čuje se pa o nekem činu, izvršenem na nekem dečku v imenovanem vrtu, valed katerega bi se morali jeziti lasje vsacega treznomislečemu človeku. Stariši dotičnega dečka nekda sami ne zakrivajo tega in sedaj (prepozno) obžalujejo, da so kdaj vpisali svojega otroka v imenovano vzgojevališče domačih renegatov. Na dotičnem dečku moral je zdravnik izvršiti operacijo in otrok ostane najbrže valed tega za vedno nesrečen. — Lahonski „liberalci“ nam kriče ob vsaki priliki, da smo barbari-divjaki, a v zavodih, vzdrževanih po njih, dogajajo se stvari, katerih ne bi mogel verovati najsurovejši človek sveta! Ako bi obiskovali n. pr. otroci italijanske narodnosti naša zabavišča, in ako bi se kateremu teh otrok prigodilo kar se je našemu v italijanskem zabavišču, nastal bi grozen krik po celokupnem italijanskem časopisju; vsa italijanska armada bi bila na nogah. Ker se je pa to dogodilo v njih taboru, so stvar zakrije in zamolči. Pisec teh vrst ne bi niti omenjal tega, da ni izvedel iz najverodostojnejših ust, iz ust gospoda, kateremu je o stvari poročala sama dotična mati. Našim starišem pa kličemo: Pazite, kam pošiljate svoje otroke, da Vas ne bodo oni valed tega pozneje proklinjali. Kakor je upati, odpre se v tem letu na Greti na najprimernejšem mestu otroški vrt naše podružnice. Tje naj privede Gretaški stariši otroke in zapišejo naj jih v naše zabavišče takoj, ko se odpre. Vsi veljaki in rodoljubi pa bi se morali okleniti domače podružnice in jo podpirati po svojih močeh!

Iz tržaške okolice se nam piše: Razburjenje narašča mej našim ljudstvom, videčim, da se mu na vseh straneh vkradajo njega pravice — še celo v cerkvi. Mi pustimo Lahom od srca radi, kar jim gre, zato pa zahtevamo tudi mi, da se ne dotikajo naših pravic. Kaj je treba, da nam nasprotniki mir kalé, ko jim nismo nič žalega storili. Slovenci smo tu doma — in še celó pes se čuti gospodarja v svoji kući. Ako res obvelja — — — — — (Zaključka tej vesti ne moramo natisniti iz lahko umljivih razlogov; gospodom pa, ki imajo prvo besedo, kličemo: glejte, kaj delate! Op. vred.) O k o l i c a n.

Sklep šolskega leta v otroškem vrtu družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu je jutri v četrtek popoldne. Skušnje so se vršile že dne 15. julija.

Konec šolskega leta v otroškem vrtu „Družbe sv. Cirila in Metoda v Rojanu“ se je vršil danes (sredo) in ne bode toraj jutri (v četrtek), kakor je bilo naznanjeno v zadnji številki „Edinosti“. V prihodnji številki bomo o tem več omenjali.

Delalsko podporno društvo praznuje dne 23. avgusta obletnico blagoslovljenja društvene zastave z slavnostjo, razdeljeno v dva dela: I. Zjutraj ob 7½ uri zberó se udje in odborniki v prostorih društva Via Molin piccolo št. 1. Od tod odidejo z godbo, društveno zastavo in odborom na čelu v cerkev sv. Antona novega, kjer jih pričakujejo v svečanih oble-

kah udinje in odbornice. Točno ob 8. ur začne sv. maša, pri kateri pojejo pevci „Slovenskega pevskega društva“ skladbo „Slava Stvarniku“; po sv. maši vrnejo se udje in odbor, spremljevani z godbo, istim potem v društvene prostore pohraniti zastavo; potem se razidejo. II. Popoldne je v okinčanem vrtu „Mondo nuovo“ veselica, katera začne ob 6½ uri in traja do polnoči. Pri veselici sodelujejo pevci in godba; poskrbelo se je tudi za umetelne ognje. Program veselici je naslednji: 1. Jenko: „Naprej“, godba. 2. Sommer: „Valček“, godba. 3. Brajša: „Koračnica“, poje moški zbor. 4. Nagovor predsednika; po katerem bode svirala godba „Cesarsko pesem“. 5. Umeteljni ognji. 6. Zajc: Finale iz opere Nikola Šubić-Zrinjski, godba. 7. * * *: „Ladja“, osmospev. 8. Eisenhut: „Večer na Savi“, valček, godba. 9. B. Ipavc: „Pozdrav“, mešani zbor. 10. Umeteljni ognji. 11. Mozetič: „Kvadrilja po slov. napavih“, godba. 12. Ipavc: „Slovenska pesem“, poje zbor. 13. Novotny: „Hitra polka“, godba. 14. Rieder: „Potpourri po slovenskih napavih“. NB. Odprto je tudi kegljišče, kder se igra na dobitke. — Ustopnina za osebo 20 nč. (Nad 10 let stari plačajo 10 nč. ustopenine) Podpisani odbor se nadeja, da se družabniki in družabnice, kakor tudi drugi prijatelji društva, mnogoštevilno slavnosti udeležijo.

ODBOR.

Novozidano cerkev Škedenjeko je blagoslovil v ponedeljek prevzvišeni škof tržaški.

Jubilarna razstava v Zagrebu. Eksekutivni odbor te razstave jel nam je redno dopošiljati svoj „Viestnik“. Iz tega posnemljemo: Slovesno odprtje je dne 15. avgusta ob 10. uri predpoludne. Slavnost odprtja prične se ob 11. uri z glasbeno produkcijo. Prostor pred vseučiliščem je pristopen le onim, ki imajo povabilo. — Vstopnice za 1. in 2. dan veljajo po 1 gld. za osebo, druge dni po 30 kr.; ob nedeljah in praznikih 20 kr. Knjižice z 20 vstopnicami veljajo 3 gld., permanentne vstopnice za odbornike in izložitelje 5 gld., za ostalo občinstvo 10 gld. Za razstavo cvetic, zelenjave, sadja in grozdja vsprejema oglašila g. Pfister in sicer vsak dan na razstavnem prostoru. — Prijave radi stanovanj vsprejema gosp. Ivan Gabrič v mestni hiši, II. nadstropje.

Krojaško-obrtno učilišče za prirojevnanje v Ljubljani. Namen učilišča je teoretični pouk in praktično izvežbanje v umetnosti prirojevnanja moških in ženskih oblačil, na podlagi pripoznane varnih in praktičnih metod. Redni pouk vrši se po učnem načrtu v dveh razdeljenih tečajih, za moške krojače in za dame, ki trajata po zmoglosti udeležencev daljši ali krajši čas. (Redno 14 dnij.) Vsk udeleženec pouka dobi po končanem tečaju spričevalo z opomnjo pridobljene spretnosti v prirojevnanji. Obili učni pripomočki in strokovni spisi so učencem na razpolaganje. Tečaj I. za moške krojače obseza pouk o prirojevnanji oblačil za moštvo in dečke. Ustopiti se more 15. dan vsacega meseca. Nagrada za pouk znaša 15 gld. Učne knjige in risalne potrebščine pa 6—7 gld. V ta tečaj sprejmejo se le izučeni krojači. Tečaj II. za dame obseza pouk o prirojevnanji oblačil za ženstvo. Ustopiti se more 1. dan vsacega meseca. Nagrada za pouk znaša 10 gld. Učne knjige in risalne potrebščine pa 4—5 gld. V interesu uspešnega izvežbanja je številu udeležencev p vsakem tečaju omejeno in bodo tisti, kr vstop naznanijo, po vrsti pisмено obveščeni o tečaju, v katerega bodo vsprejeti. Posebni tečaji, obsežajoči pouk v posamnih predmetih, ki trajajo le nekaj dnij, ali pa z daljšo učno dōbo v popolno izvežbanje v vseh predmetih strokoznanstva, se lahko vršijo vsaki čas. Nagrada za take tečaje po dogovoru. Nagrado za pouk in učne knjige je pri ustupu naprej uplačati. Objave za udeležbo blagovolijo naj se naznaniti vsaj 8 dnij pred vstopom. Pomočno učiteljstvo: Za žensko stroko, gospa Ma

rija Kunc; za moško stroko, gospod Alojzij Kunc. Ker je učilišče v neprestani zvezi z najboljšimi učilišči po drugih krajih, podajati more udeležencem vse, kar se novega pojavlja v strokovni vedi. Normalni vzorci, kroji po merah za obleke in perilo (tudi za dečke in dekleta), kakor tudi učne knjige za samopouk, dobiti je na učilišču. Službe prirojavcev hode učilišče za svoje učence zastopaj oskrbovalo. Pismenim vprašanjem priložiti je 5 kr. marka za odgovor. — Naznanila dobivajo se zastopaj pri vodstvu krojaško-obrtnega učilišča v Ljubljani, Stari trg št. 28.

Ženske so preteple zidarja Ignacija Knolla tako hudo, da je revež moral v bolnico. V nedeljo po noči zašel je namreč Knoll v veselo družbo ter je pri tem čisto pozabil, da je nekje doma, kjer ga pričakuje resolutna žena. Ker ga v ponedeljek še ni bilo domov, spravijo se žena Knollova, nje mati in nje sestra na lov. Vjamejo ga v ulici Solitario te ga jamejo s poleni in ključki tako nabijati, da se ves okrvavljen zgrudi na tla. Vrh vseh batin pa je revež pretrpel tako hud epileptički napad, da ga je moralo 8 mož držati. Za pretepaželjne babure stvar seveda ne ostane brez posledic. —

Stekli psi. Slavno občinstvo opozarjamo, da se sedaj po mestu klati več steklih psov, koji so že napali razne osebe.

Samomor na pokopališču. Trgovski potovalec Zucca ustrelil se je v soboto na pokopališču sv. Ane. Nesrečnej je zapustil 6 otročičev.

Zgodnji krompir. Ako hočeš pridelati zgodnji krompir in takšen, da se sme uživati ne da bi zdravju škodoval, izkopaj mlad krompir iz zemlje in postavi ga v pesek na kak solnčnat kraj. Najbolje je, ako vzameš kišto ter vanjo mej pesek vsejš krompirja; kišto namreč lahko v slabem vremenu preneseš iz dežja. Krompir na ta način sezone popolnoma, njega vodnati deli izhlape, akrob se pa hitreje razvija nego v zemlji.

Našim gospodam in gospam, ki hočejo imeti lepe, gladke, mehke in bele ročice, priporočamo, da si jih umivajo z vodo, v kateri se je raztopil boraks. V steklenico vode potopi par kosov boraksa, da se raztopi in dolivaj toliko vode, da se na dnu pokaže gošča. S to vodo izmivajo naj se ročice, ki jim kmalu postanejo nežne in vredne njih „nežnega spola“. —

„Slovanskega Sveta“ 15. številka ima naslednjo vsebino: Individualnost slovenskih narodov. O kritiki dra. Mahnič. Petrograjsko-Moskovska doba v razvoju državne ideje, Slovanski deklici. РОДНИЦА. Денница. Газете. Мартин Krpan (v ruščini). Pod oknom (v cirilici). Ogled po slovenskem svetu. Ruske drobtinice. Književnost.

Dunajska borza	
11. avgusta.	
Enotni drž. dolg v bankovcih	— gld 92.40
— v srebru	— „ 92.40
Zlata rent	— „ 111.75
5% avstrijska rent	— „ 102.30
Delnice narodne banke	— „ 102.2
Kreditne delnice	— „ 287.—
London 10 lir sterlin	— „ 118.—
Francoski napoleondori	— „ 9 39 1/2
C. kr. cekini	— „ 5.50
Nemške marke	— „ 58.02 1/2

Izjava.

Ker sobotni „Slovenec“ trdi, da le gospodje pri „Edinosti“ ljudi hujskajo radi odprave slovenskega jezika iz prvostolne cerkve tržaške, izjavljam v imenu mnogih okoličanov, da ljudstvo je radi omenjene naredbe samo po sebi vznemirjeno in da ni v to trebalo, da bi bila „Edinost“ jedno samo besedo napisala. Mi se čutimo zadete v najsvetejših svojih čustvih, od tod je odpor in ta odpor postajal bode mogočnejši in mogočnejši. Ako je „Edinost“ kaj pisala o tem, pisala je na našo željo.

Na Vrde, dne 10. avgusta 1891.

Jurij Gerdol.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Hiša v najem

pripravna za gostilno in za vankovrstno trgovino, ležeča na prav lepem prostoru v Zavrlijah poleg glavne ceste držače na Koper. — Natančnejše se izve pri g. Iv. M. Bole-tu v Rojanu h. št. 242.

Jedno sobo

prazno, v I. nadstropji, z dvema oknom na ulico della Caserma (prikladna tudi za pisarno) odda v najem z 24. avgustom slovenska družina. Več o tem v tiskarni Dolenc.

Kar se dobiva strojev

za kmetijstvo in obrtnijstvo, za pohištvo in za drugo rabo, najde se v zalogi trdke

Živic in družb. v Trstu
— 27 —
ulica Zonta 5

vse garantirano in ceneje.

Za zdaj priporoča posebno svoje vinske stiskalnice, mline, sesalke itd. Izdeluje vodovode, mline in druge tvornice na par in na vodo.

Priporoča se omenjena trdka vsem rojakom za obilne naročbe.

Hiša v Ajdovščini

s 5 sobami, kuhinjo, kletjo, malim vrtom, se daje v najem ali pa proda po jako ugodni ceni. Povprašati je pri Luliku, via Lavatojo št. 2, v Trstu.

Tavžentrožni čaj.

Izvrstno sredstvo posebno za čiščenje in presnovljanje krvi, nedosežen proti zgagi (reznici) in krču v želodecu, proti hemoroidom. Pri otrocih dobro zoper gliste itd. itd.

Zavitek s poukom o uporabi 50 nov dobiva se samo v premirani lekarni
Praxmarer „Ai due Mori“
(Telefon 207). Trst Piazza grande.
Ako kedo pošlje 55 kr. v poštinih markah, dobi neposredno en zavoj na poskušnjo. Varujte se ponarejanja. 6-10

Riunione Adriatica di Sicurtà

24-15
Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in na morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1890	
Glavnica društva	gld. 4.000.000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	„ 10.754.806 91
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	„ 1.612.910 22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	„ 33.594 10
Rezerva zavarovanja proti toči	„ 200 000—
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A)	„ 163.786 21
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B)	„ 137.573 85
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	„ 250.000—
Občna rezerva dobičkov	„ 1.127.605 98

Urad ravnateljstva:
Via Valdirivo, br. 2 (v lastnoj hiši)

Po odpravi proste luke je nižje doli označeno blago prosto carine, radi česar ponujam okolici in pokrajini.

Plahte za vozove, povoščene ali iz kavčuka, črne in bele, narejene na roko. Ker dobivam te plahte iz prvih fabrik na Češkem, v Feldkirchen, Beču itd. mi je možno protiviti se kakoršni koli konkurenciji. — Prodajam in posojam vreče za sočirje, moko in vsakejake prirodatine. 6-13

La Filiale della Banca Union TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio - Valute.

v) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando PER BANCONOTE: PER NAPOLEONI:

3 1/2 % c. preav. di 5 g. ni	2 % c. preav. di 20 g. n
3 3/4 % „ „ „ 12 „	2 1/2 % „ „ „ 40 „
3 1/2 % „ „ „ 4 mesi fisso	2 1/4 % „ „ „ 3 mesi
3 1/2 % „ „ „ 8 „	3 „ „ „ 6 „

In banco giro abbonando il 2 1/2 % interesse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a flor. 20.000 — a vista verso chèque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti sino alle 5 pom. la valuta del medesimo giorno.

Assume pel proprii correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altri principali città; rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

Procura per tutti i clienti informazioni sull'Intero e sull'Estero verso il solo rimborso delle spese postali

b) S'incassa dell'aquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise nonché del incasso d'assegni, cambiali e coupons, verso modica provvigione.

c) Sconta cambiali dirette e domiciliare a condizioni correnti.

d) Rilascia assegni ed apre crediti su tutte le piazze dell'Interno e dell'Estero a modiche condizioni.

e) Sovvenzione effetti e valute.

f) Accorda ai proprii committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

g) Vende le obbligazioni comunali 4 1/2 % della Prima Cassa patriottica di risparmio di Budapest, le lettere di pegno 4 1/2 %, e le obbligazioni comunali 4 1/2 %, con premio del 10 % della Banca commerciale ungherese di Budapest, le obbligazioni comunali 4 1/2 %, e le obbligazioni 4 1/2 % con 10 % di premio della Banca ipotecaria ungherese di Budapest, le lettere di pegno 4 1/2 % della Banca centrale austriaca di credito fondiario, i lotti 3 % 1. a e 2. a emissione dell'Istituto di credito fondiario austriaco, (Boden credit) le obbligazioni 4 % con lotteria (vincita principale flor. 50.000) della Banca ipotecaria ungherese di Budapest, le lettere di pegno 4 % dello Stabilimento provinciale ipotecario dell'Austria inferiore al corso di giornata. 8-12

Lekarna Franzoni

5-5 (pri Materji božji)
Via S. Antonio št. 5 poleg cerkve.
Zaloga vsakovrstnih zdravil.
Jedina zaloga Marijnih kričistilnih kroglic.
Škatljica 20 nov., 6 škatljice 1 gold.

Assicurazioni generali.

v Trstu

(društvo je ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1890. f. 43.303.671 22

Premije za poterjati v naslednjih letih f. 24.167 306 81

Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1890 f. 124.121.441 72

Plačana povračila:

a) v letu 1890 f. 8.345.827 21

b) od začetka društva do 31. decembra 1890 f. 235.717.767 43

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodnanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančnejša pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 8887 v lastnoj hiši. 8-12

FILIJALKA c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2 %	30-dnevni odkaz 2 1/2 %
8- „ 3 %	3-mesečni „ 2 1/2 %
30- „ 3 1/2 %	6- „ 2 1/2 %

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nova borestna tarifa na temelju odpovedi od 8. oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2 1/2 % na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano — brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24-15 pri odbitku 1 % provizije.

Predumi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. 3 odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uložki v pohranu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 25. februarja 1891.

14 24

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specializeto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vseh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezež okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600-1000 litrov) vateval pouk o uporabljanju.

Razum teh specialitet ponujam vsakovrstno esenco za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerov itd. najbolje in nenadkriljivo kakovosti. Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik
20-1 in PRAG. — 20
Iščete se solidni zastopniki.

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi plemeniti strojevi providejnu

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanje kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artije i zavitke s napisom, preporučene karte, posjetnice, zaradne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, ročištnike, punomoći, oienike, ještenike, svakevrstne akrižaljke, izpovjedne cedule, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cjenom i lukusnom izradbom.

Drži u zalih (ekladžicu) sve potrebne tiskalice i knjige za crkvene urede.

Onda ima na prodaj sljedeće knjige:

Kmetijsko berilo za nadaljevalne točaje ljudskih škol in gospodarjev v ponk ciena prije 50 nov.	n. 60
Sada 40 tvrdo vezana	n. 60
Sodnijski obrasci sastavljeni B. Trnovec	n. 20
Vilim Tel, prevod Cignera	n. 40
Ljudmila prevod J. Lebana	n. 20
Filip prevod Križmana	n. 20
Antigona prevod Križmana	n. 20
Pjesma o zvonu preveo A. K. Istranin	n. 20
Istra pjesma A. K.	n. 20

Ove su knjige jako prikladne za darove o praznicah zato ih sl. občinstvu preporučamo.

Kod naručivanja tiskavnica i drugog, molimo naznačiti točno naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Carintia br. 28 u Trstu.

Tiskarna Dolenc v Trstu.

Izdajatelj i odgovorni urednik Maks Cotič.